

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ
СПРАВ**

Кафедра адміністративного права та процесу факультету №1

РОБОЧА ПРОГРАМА

**із навчальної дисципліни «Фінансове право»
вибіркових компонент
освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**

081 «Право» (поліцейські)

Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 № 7

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 1
Протокол від 16.08.2023 № 8

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС (*юридичних дисциплін*)

Протокол від 29.08.2023 № 7

Розглянуто на засіданні кафедри *адміністративного права та процесу*
(*протокол від 09.08.2023 № 17*)

Розробник:

1. Доцент кафедри адміністративного права та процесу, кандидат юридичних наук, доцент Пабат Олександр Васильович

Рецензенти:

1. Завідувач кафедри правового забезпечення господарської діяльності факультету № 6 ХНУВС доктор юридичних наук, професор Гетманець О.П.
- 2 Професор кафедри державно-правових дисциплін юридичного факультету Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна доктор юридичних наук, професор Россіхіна Г.В.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва спеціальності, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 3 Загальна кількість годин – 90 Кількість тем – 6	08 Право 081 Право перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Навчальний курс – 3 (денна); Семестр – 6 (денна); Види контролю: залік (денна).
Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:		
денна форма навчання		заочна форма навчання (не передбачено)
Лекції – 12 годин; Семінарські заняття – 18 годин; Практичні заняття – 0 годин; Самостійна робота – 60 годин.		Лекції – ; Семінарські заняття – ; Практичні заняття – ; Самостійна робота – .

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Робочу робочу програму навчальної дисципліни «Фінансове право» розроблено з урахуванням сучасних досягнень науки фінансового права, позицій науковців та **ставить за мету** вивчення сутності основних фінансових інститутів, які забезпечують акумуляцію коштів у розпорядження держави та органів місцевого самоврядування, регулюють використання цих коштів для забезпечення виконання завдань і функцій держави в цілому, а також сформувати систему теоретичних знань з курсу «Фінансове право» та уміння застосовувати фінансове законодавство. Також, **метою** лекційного курсу є аналіз та формування у здобувача вищої освіти знань законодавства, що регулює відносини, що виникають при акумуляції коштів у розпорядження держави та органів місцевого самоврядування та використанні цих коштів для забезпечення виконання завдань і функцій держави в цілому. В програмі логічно послідовно розміщено теми навчальної дисципліни «Фінансове право», що дозволить здобувачам вищої освіти оволодіти як основами знань щодо фінансової діяльності держави, так і отримати навички застосування фінансово-правових норм в майбутній практичній роботі.

При викладенні кожної теми курсу, враховуються досягнення вітчизняної фінансово-правової науки та зарубіжний досвід правового регулювання фінансової діяльності держави. Основним пріоритетом у викладанні матеріалу курсу є критерій застосовності отриманих знань в практиці працівника органів внутрішніх справ.

Предметом фінансового права є суспільні відносини, що виникають в процесі фінансової діяльності держави. Ця діяльність є об'єктивною за своєю

сутністю і забезпечує належне виконання державою своїх функцій. Конституційні норми визначають основи організації державних фінансів в Україні, повноваження законодавчих, виконавчих органів влади та органів влади на місцях і складають методологічну та наукову основу фінансового права.

Фінансове право є досить складною навчальною дисципліною, в першу чергу, через постійну зміну норм законодавства в сфері фінансової діяльності держави. Обмеженість фінансових ресурсів централізованих фондів спонукає органи державної влади до постійного пошуку оптимальних моделей адміністрування податків і зборів, виявлення шляхів підвищення ефективності використання коштів централізованих фондів, впровадження заходів, направлених на профілактику та припинення фінансових правопорушень. Така діяльність зумовлює постійні зміни як окремих фінансово-правових норм, так і до трансформації цілих фінансово-правових інститутів. Тому при вивченні курсу «Фінансового права» необхідно уважно слідкувати за змінами в чинному законодавстві, користуватися нормативними актами лише в актуальному стані.

Значна увага при вивченні курсу «Фінансове право» приділяється одній із важливіших управлінських функцій держави – фінансовому контролю. Правові засади здійснення фінансового контролю та статус органів фінансового контролю, плануються до розгляду в двох взаємопов'язаних темах. Правові засади юридичної відповідальності за порушення норм фінансового законодавства виділено окремою темою.

Фінансове право як навчальна дисципліна являє собою системне викладення теоретичного та прикладного матеріалу з метою підготовки кваліфікованих кадрів, які здатні аналізувати складні процеси у сфері фінансової діяльності держави. Ця дисципліна посідає вагомe місце у системі загальноправових курсів. Вона є важливим елементом підготовки фахівців для органів МВС, здатних ефективно протидіяти правопорушенням у фінансовій сфері. Така протидія можлива лише за умови належного засвоєння основних положень курсу фінансового права та формування у здобувачів вищої освіти відповідних знань та вмінь.

Систему курсу фінансового права як навчальної дисципліни побудовано відповідно до системи фінансового права як галузі права. Робоча програма навчальної дисципліни «Фінансове право» для отримання освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр права містить десять тем.

Завданням навчальної дисципліни полягає у вивченні основних положень Загальної та Особливої частин фінансового права. Загальна частина фінансового права об'єднує положення щодо норм фінансового права і правових інститутів, що визначають: поняття, предмет, система та джерела фінансового права, особливості фінансово-правових норм та фінансово-правових відносин, систему та статус органів управління державними фінансами, правові засади фінансового контролю в Україні та відповідальності за порушення норм фінансового законодавства. Такі норми є спільними для всіх інших фінансово-правових інститутів і становлять базу для регулювання правовідносин у сфері фінансової діяльності держави.

Вивчення Особливої частини фінансового права спрямоване на засвоєння основних положень окремих, найбільш важливих інститутів, що регулюють окремі напрями фінансової діяльності держави та різні елементи фінансової системи. Також розглядаються положення щодо основного інституту Особливої частини фінансового права – бюджетного права. Вони викладаються в двох пов'язаних темах присвячених розгляду бюджетної системи України та бюджетний процесу. Крім того розглядаються особливості правового регулювання формування державних цільових фондів.

При вивченні фінансового права здобувачам вищої освіти належить засвоїти значну кількість понять, які використовуються у навчальній дисципліні. Зокрема, при вивченні фінансового права основними поняттями, що розглядаються є:

- фінанси держави, фінансова діяльність держави;
- фінансове право (як галузь, наука та навчальна дисципліна) та фінансове законодавство;
- фінансові правовідносини, фінансово-правова норма;
- державний фінансовий контроль, методи фінансового контролю, ревізія, перевірка, аудит, акт ревізії (перевірки);
- фінансове правопорушення, фінансово-правова відповідальність.
- податкове право як фінансово-правовий інститут, податкова політика, податкове законодавство, податок, податкова система, обов'язкові платежі податкового характеру (збір, плата (мито)), податкового механізму;
- бюджетне право України;
- бюджет та основні поняття, закріплені в Бюджетному кодексі (бюджетна класифікація, бюджетна політика, бюджетна система України, бюджетне асигнування, бюджетне зобов'язання, бюджетне планування, бюджетне призначення, бюджетний запит, бюджетний період, бюджетний процес, бюджетний розпис, бюджетні повноваження, зведений бюджет, міжбюджетні трансферти та ін.);

Вивчення навчальної дисципліни здійснюється через наступні форми навчання: лекційні заняття, семінарські заняття, самостійну роботу та підготовку рефератів. Значний обсяг часу, запланований для самостійної роботи, має спрямовуватись переважно на ознайомлення з положеннями нормативно-правових актів, які є джерелами фінансового права. Після вивчення тем проводиться тестовий контроль.

Міждисциплінарні зв'язки: «Адміністративне право», «Адміністративна відповідальність», «Кримінальне право», «Конституційне право», «Адміністративне судочинство», «Забезпечення прав людини в правоохоронній діяльності», «Актуальні проблеми фінансового права».

Очікувані результати навчання: у результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен знати:

- понятійний апарат, пов'язаний із фінансовою діяльністю держави;
- сутність та елементи фінансової системи, бюджетної системи;

- поняття, методи, систему фінансового права як галузі права;
- історію науки фінансового права та її видатних представників;
- систему та повноваження органів державного управління фінансами, органів фінансового контролю;
- види, методи фінансового контролю;
- поняття фінансового правопорушення, фінансової відповідальності, підстави та порядок притягнення до фінансової відповідальності;
- поняття та види державних та муніципальних доходів і видатків;
- основи бюджетного права і процесу;
- поняття та види позабюджетних фондів;

вміти:

- аналізувати нормативно-правові акти, що регулюють фінансову діяльність держави, визначати їх юридичну силу та пріоритетність в урегулюванні конкретних фінансових відносин;
- аналізувати акти ревізій, перевірок фінансового-господарської діяльності суб'єктів господарювання, визначати їх відповідність вимогам закону, оцінювати їх доказову силу при розслідуванні злочинів у сфері господарської діяльності;
- виявляти ознаки фінансового правопорушення, визначати вид юридичної відповідальності за його вчинення;
- роз'яснити зміст нормативних актів, що регулюють фінансову діяльність держави, з метою подолання правового нігілізму громадян.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредитів ECTS.

Програмні компетентності:

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни:		
Інтегральна компетентність		Здатність розв'язувати складні спеціалізовані спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК3	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності
	ЗК7	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями
	ЗК13	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій
	СК2	Знання і розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів
	СК7	Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових

		інститутів, щонайменше з таких галузей права як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право
	СК8	Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права
	СК9	Знання і розуміння основ правового регулювання обігу публічних грошових коштів
	СК12	Здатність аналізувати правові проблеми формувати та обґрунтувати пропозиції
	СК13	Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності
	СК14	Здатність до консультування з правових питань зокрема можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів відповідно до вимог професійної етики належного дотримання норм даних та інформації
	СКНП.3	Здатність і готовність визначати систему правових норм зробити здійснювати цивільно-правове регулювання суспільних відносин
	СКНП.10	Здатність і готовність підтримувати стан рівноваги національної економічної системи за рахунок реалізації сукупності форм та методів юридичної діяльності

3. Програма навчальної дисципліни

ТЕМА № 1. «Фінансова діяльність держави. Фінансове право України».

Поняття фінансів, фондів коштів. Фінансова система України та її складові. Бюджетна система, кредитна система, обов'язкове державне страхування, фінанси підприємств, установ, організацій. Поняття фінансової діяльності держави. Стадії фінансової діяльності держави: мобілізація (формування, утворення), розподіл (перерозподіл), використання, фінансовий контроль.

Поняття фінансового права. Становлення фінансового права як галузі права. Місце фінансового права в системі права України. Предмет фінансового права. Метод правового регулювання притаманний фінансовому праву. Співвідношення імперативного методу владних приписів з методами погодження, рекомендації. Суб'єкти фінансового права.

Система фінансового права. Загальна частина фінансового права: основи фінансової діяльності держави, фінансового права, засади фінансового контролю. Особлива частина: підгалузі, інститути, фінансово-правові норми.

Підгалузі: бюджетне право; податкове право. Інститути: державних доходів, державних видатків; державного кредиту; грошового обігу; валютного регулювання; безготівкових розрахунків та ін.

Джерела фінансового права. Конституція України. Міжнародні нормативні акти, ратифіковані Верховною Радою України. Закони України в тому числі кодифіковані. Юридична сила Декретів Кабінету Міністрів (грудень 1992 – травень 1993 років). Укази Президента України. Нормативні акти Національного банку України, Міністерства фінансів України, Державної податкової служби України та Державної митної служби України, інших органів виконавчої влади, що містять фінансово-правові норми. Нормативні акти органів місцевого самоврядування.

Фінансове право як галузь права і наука фінансового права. Зародження науки фінансового права з фінансової науки. Історія розвитку вітчизняної науки фінансового права. Видатні представники науки фінансового права.

Поняття та особливості фінансово-правових норм. Види фінансово-правових норм в залежності від впливу на учасників фінансових відносин: зобов'язуючі, забороняючі, уповноважуючі фінансово-правові норми. Види фінансово-правових норм в залежності від змісту: матеріальні та процесуальні.

Структура фінансово-правової норми: гіпотеза, диспозиція, санкція. Особливості санкції фінансово-правової норми.

Фінансово-правові відносини. Поняття та функції фінансових правовідносин. Зміст та особливості фінансових правовідносин. Суб'єктний склад та об'єкт фінансових правовідносин. Співвідношення суб'єктів фінансового права і фінансових правовідносин.

ТЕМА № 2. «Органи державного управління фінансами та органи фінансового контролю».

Поняття та принципи управління державними фінансами. Система органів управління державними фінансами. Система органів фінансового контролю.

Конституційне регулювання повноважень органів влади загальної компетенції в сфері управління державними фінансами. Повноваження Верховної Ради України щодо затвердження Державного бюджету України та бюджетної системи; системи оподаткування; статусу національної та іноземних валют; основ створення і функціонування фінансового, грошового, інвестиційного ринків; порядку утворення і погашення державного внутрішнього та зовнішнього боргу.

Повноваження в сфері фінансового контролю Рахункової палати України (об'єкт контролю, методи контролю, заходи впливу на порушників вимог чинного законодавства). Взаємодія з іншими органами фінансового контролю. Правові засади діяльності, ціль утворення та сфера відання Рахункової палати. Завдання, функції і повноваження Рахункової палати.

Повноваження Президента України щодо підписання законів, що регулюють фінансову діяльність держави; утворення, реорганізації чи ліквідації

міністерств та органів виконавчої влади зі спеціальною компетенцією в сфері фінансової діяльності.

Конституційні повноваження Кабінету Міністрів України в сфері управління фінансами щодо забезпечення провадження фінансової, цінової, інвестиційної політики; розробки проекту Державного бюджету України, забезпечення виконання бюджету, підготовки звіту про його виконання.

Повноваження органів місцевого самоврядування в сфері публічних фінансів. Право органів місцевого самоврядування на бюджет та його нормативно-правове забезпечення.

Правовий статус державних органів спеціально створених для управління фінансами. Правові засади, ціль утворення та сфера відання Національного банку України. Завдання, функції і повноваження Національного банку України. Повноваження в сфері фінансового контролю Національного банку України (об'єкт контролю, методи контролю, заходи впливу на порушників вимог чинного законодавства). Взаємодія з іншими органами фінансового контролю.

Місце Міністерства фінансів України в системі органів виконавчої влади. Ціль утворення та сфера відання Міністерства фінансів. Завдання, функції і повноваження Міністерства фінансів. Повноваження Міністерства фінансів АРК та фінансових органів місцевих державних адміністрацій. Повноваження в сфері фінансового контролю Міністерства фінансів України (об'єкт контролю, методи контролю, заходи впливу на порушників вимог чинного законодавства). Взаємодія з іншими органами фінансового контролю.

Правові засади діяльності та сфера відання Національної комісії з цінних паперів та фондових ринків.

Державна казначейська служба України. Правові засади діяльності, ціль утворення та сфера відання Державної казначейської служби України. Завдання, функції і повноваження Державної казначейської служби України. Повноваження в сфері фінансового контролю Державної казначейської служби України. Державна казначейська служба України (об'єкт контролю, методи контролю, заходи впливу на порушників вимог чинного законодавства). Взаємодія з іншими органами фінансового контролю.

Правові засади діяльності, ціль утворення та сфера відання Державної податкової служби України (в тому числі податкової міліції) та Державної митної служби України. Завдання, функції і повноваження Державної податкової служби України та Державної митної служби України. Повноваження в сфері фінансового контролю органів Державної податкової служби України та Державної митної служби України (об'єкт контролю, методи контролю, заходи впливу на порушників вимог чинного законодавства). Взаємодія з іншими органами фінансового контролю.

Повноваження в сфері фінансового контролю та управління фінансами наступними позабюджетними фондами: Пенсійний фонд України; Фонд соціального страхування України; Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття та Державна служба зайнятості; Фонд гарантування вкладів фізичних осіб, Фонду соціального

захисту інвалідів та ін. Визначити об'єкт контролю, методи контролю, заходи впливу на порушників вимог чинного законодавства. Взаємодія з іншими органами фінансового контролю.

Повноваження в сфері фінансового контролю органів Державної аудиторської служби України (об'єкт контролю, методи контролю, заходи впливу на порушників вимог чинного законодавства). Взаємодія з іншими органами фінансового контролю.

ТЕМА № 3. «Правові засади фінансового контролю в Україні»

Поняття, суть, призначення фінансового контролю. Об'єкт та предмет фінансового контролю, фінансова дисципліна. Правові засади здійснення фінансового контролю в Україні. Міжнародні нормативно-правові акти з питань фінансового контролю. Закріплення принципів фінансового контролю в національному законодавстві.

Види фінансового контролю. В залежності від суб'єктів фінансового контролю: державний фінансовий контроль (контроль вищих органів влади, фінансовий контроль інших державних органів, контроль спеціальних органів фінансового контролю); внутрішній контроль (здійснюється керівниками міністерств та відомств та їх контрольно-ревізійним апаратом) незалежний фінансовий контроль (аудит). За змістом: податковий контроль, валютний контроль, бюджетний контроль. В залежності від часу проведення: попередній, поточний, наступний фінансовий контроль. В залежності від місця проведення: безвиїзний, виїзний. За об'єктом: документальний, фактичний, оперативний. Обов'язковий та ініціативний фінансовий контроль.

Методи фінансового контролю. Ревізія. Правові засади здійснення ревізії. Підстави та порядок проведення ревізії. Періодичність та строки проведення ревізії. Планова та позапланова ревізія. Ревізія за дорученням правоохоронних органів. Поняття та зміст акту ревізії, правила складання акту ревізії, правове значення акту ревізії як носія доказової інформації.

Перевірка. Правові засади здійснення перевірок. Підстави та порядок проведення перевірок. Періодичність здійснення планових та позапланових документальних виїзних перевірок. Комплексні перевірки. Зустрічні перевірки. Оперативні перевірки. Поняття, зміст та правові наслідки акту перевірки. Оформлення результатів перевірки довідкою.

Інші методи фінансового контролю: аналіз, обстеження, інспекції, облік.

ТЕМА № 4. «Відповідальність за порушення норм фінансового законодавства».

Кримінальна, адміністративна, цивільно-правова відповідальність за порушення норм чинного фінансового законодавства.

Фінансова відповідальність як самостійний вид юридичної відповідальності. Фінансове правопорушення, поняття та склад. Особливості суб'єктивної сторони фінансового правопорушення.

Поняття, особливості, класифікація фінансових санкцій.

Відповідальність за порушення норм валютного законодавства. Правові засади та державні органи, що притягають до фінансової відповідальності за порушення норм валютного законодавства.

Відповідальність за порушення правил здійснення банківських операцій, норм з регулювання обігу готівки (в тому числі правил використання реєстраторів рахункових операцій при розрахунках за готівку). Правові засади та державні органи, що притягають до фінансової відповідальності.

Відповідальність за порушення норм законодавства в сфері оподаткування, в тому числі правил обліку та звітності, реалізації підакцизних товарів. Правові засади та державні органи, що притягають до фінансової відповідальності за порушення норм податкового законодавства.

Відповідальність за порушення норм бюджетного законодавства. Правові засади та державні органи, що уповноважені притягати до фінансової відповідальності.

Відповідальність за легалізацію доходів, набутих злочинним шляхом.

ТЕМА № 5. «Правове регулювання публічних фондів в Україні».

Поняття публічних фондів грошових коштів. Публічні (загальносуспільні) потреби як критерій виділення окремих фондів. Функції публічних фондів. Класифікація публічних фондів. Правовий режим централізованих фондів (Державного бюджету, цільових позабюджетних фондів) та децентралізованих фондів (місцевих бюджетів, фондів державних підприємств, установ та організацій).

Поняття і система державних та муніципальних доходів. Правове регулювання податкових доходів, податкова система, податкові правовідносини. Правовий режим неподаткових доходів. Правові основи державного кредиту, державні внутрішні та зовнішні позики, залучення коштів до місцевих бюджетів шляхом випуску цінних паперів.

Правове регулювання державних та місцевих видатків. Система державних та муніципальних видатків. Поняття та принципи фінансування.

Поняття кошторисно-бюджетного фінансування, принципи, об'єкти. Поняття, зміст, правове значення кошторису. Бюджетні установи та правовий режим позабюджетних коштів бюджетних установ. Порядок та особливості кошторисно-бюджетного фінансування охорони здоров'я, соціально-культурних заходів, оборони, видатків на утримання органів влади.

ТЕМА № 6. «Правове регулювання бюджетно-правових відносин в Україні».

Поняття бюджету як економічної та правової категорії. Поняття та ланки бюджетної системи України. Місцеві бюджети та бюджети місцевого самоврядування. Принципи бюджетної системи. Зведений бюджет. Правова форма бюджетів в Україні. Бюджетний період.

Поняття бюджетного права. Особливості бюджетних правовідносин. суб'єкти бюджетних правовідносин, джерела бюджетного права. Конституція

України про бюджетні повноваження. Бюджетний кодекс України. Закон України про Державний бюджет на відповідний бюджетний період.

Бюджетна класифікація. Класифікація доходів бюджету, класифікація видатків бюджету, класифікація фінансування бюджету, класифікація боргу. Складові частини бюджету: загальний та спеціальний фонди.

Дефіцит та профіцит бюджету, джерела фінансування дефіциту бюджету. Граничний обсяг боргу.

Доходи і видатки Державного бюджету України. Склад доходів Державного бюджету України. Склад видатків Державного бюджету України. Таємні видатки. Кредитування за вирахуванням погашення. Скорочення видатків загального фонду Державного бюджету України. Захищені статті видатків бюджету.

Склад доходів місцевих бюджетів. Кошик доходів бюджетів місцевого самоврядування. Витрати місцевих бюджетів. Бюджет розвитку місцевих бюджетів. Позички місцевим бюджетам. Міжбюджетні відносини. Розмежування видатків між бюджетами. Фінансові нормативи бюджетної забезпеченості. Коефіцієнт вирівнювання. Міжбюджетні трансферти. Дотації вирівнювання, субвенції, кошти, що передаються до Державного бюджету України та місцевих бюджетів з інших місцевих бюджетів.

Контроль за дотриманням бюджетного законодавства.

Поняття і зміст бюджетного процесу. Правові засади реалізації бюджетних повноважень Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України, комітетів Верховної Ради України, Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, районних, сільських, селищних, міських та районних у містах рад.

Державний бюджет України. Стадії бюджетного процесу, їх тривалість. Основні напрямки бюджетної політики на наступний бюджетний період. Бюджетні запити головних розпорядників бюджетних коштів. Розробка проекту закону про Державний бюджет. Постанова Кабінету Міністру щодо схвалення проекту закону про Державний бюджет. Пояснювальна записка до проекту закону, її зміст.

Стадія розгляду та прийняття Державного бюджету України. Представлення проекту закону про Державний бюджет Верховній Раді України. Підготовка та розгляд проекту закону про Державний бюджет у першому, другому та третьому читанні. Особливості розгляду проекту закону про Державний бюджет України. Бюджетні призначення в разі несвоєчасного прийняття закону про Державний бюджет України.

Стадія виконання Державного бюджету. Організація виконання Державного бюджету України. Казначейське обслуговування Державного бюджету України. Бюджетний розпис. Виконання Державного бюджету України за доходами та за видатками. Порядок внесення змін до закону про Державний бюджет України.

Стадія складання та затвердження звіту про виконання Державного бюджету України. Порядок закриття рахунків після закінчення бюджетного періоду. Квартальні та річний звіт про виконання закону України про

Державний бюджет України. Розгляд звіту про виконання закону України про Державний бюджет України.

Складання, розгляд, затвердження, виконання та звітність місцевих бюджетів. Порядок складання проектів місцевих бюджетів. Проект рішення про місцевий бюджет та матеріали, що до нього додаються. Затвердження місцевих бюджетів. Виконання місцевих бюджетів. Звітність про виконання місцевих бюджетів.

4. Структура навчальної дисципліни

4.1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр № 6							
Тема № 1. Фінансова діяльність держави. Фінансове право України	14	2	2	0	0	10	залік
Тема № 2. Органи державного управління фінансами та органи фінансового контролю	16	2	4	0	0	10	
Тема № 3. Правові засади фінансового контролю в Україні	16	2	4	0	0	10	
Тема № 4. Відповідальність за порушення норм фінансового законодавства	16	2	4	0	0	10	
Тема № 5. Правове регулювання публічних фондів в Україні	14	2	2	0	0	10	
Тема № 6. Правове регулювання бюджетно-правових відносин в Україні	14	2	2	0	0	10	
Всього за 6 семестр	90	12	18	0	0	60	
Разом	90	12	18	0	0	60	

4.1.2. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (заочна форма навчання)

4.1.3. Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

Завдання що виносяться на самостійну роботу здобувача вищої освіти		Література:
Тема № 1. Фінансова діяльність держави. Фінансове право України		
	Фінансова діяльність держави	42, с. 9-20; 43–60
	Фінансова система України	42, с. 33-44; 43–60
	Фінансове право як галузь права і наука фінансового права.	42, с. 33-44; 43–60
	Зародження науки фінансового права з фінансової науки. Історія розвитку вітчизняної науки фінансового права.	42, с. 33-44; 43–60
	Видатні представники науки фінансового права	42, с. 33-44; 43–60
	Поняття та види фінансово-правових норм	42, с. 45-52; 43–60
	Структура фінансово-правових норм	42, с. 45-52; 43–60
	Фінансово-правові відносини	42, с. 45-52; 43–60
	Особливості санкцій фінансово-правових норм	42, с. 45-52; 43–60
	Зміст та особливості фінансових правовідносин	42, с. 45-52; 43–60
Тема № 2. Органи державного управління фінансами та органи фінансового контролю		
	Система органів управління державними фінансами	42, с. 21-32; 43–60
	Поняття та принципи управління державними фінансами	42, с. 21-32; 43–60
	Управління державними фінансами органами влади загальної компетенції	42, с. 21-32; 43–60
	Управління державними фінансами органами влади спеціальної компетенції	42, с. 21-32; 43–60
	Система органів фінансового контролю	42, с. 62-77; 43–60
	Повноваження в сфері фінансового контролю Рахункової палати України	42, с. 62-77; 43–60
	Повноваження в сфері фінансового контролю органів Державної податкової служби України та Державної митної служби України	42, с. 62-77; 43–60
	Повноваження в сфері фінансового контролю органів Державної аудиторської служби України	42, с. 62-77; 43–60
	Платники збору на обов'язкове державне пенсійне страхування, об'єкт оподаткування, ставки збору. Збір на обов'язкове державне пенсійне страхування з окремих видів господарських операцій	42, с. 271-314; 43–60

	Платники збору на обов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням, об'єкт оподаткування, ставки збору.	42, с. 271-314; 43–60
	Організаційно-правові засади діяльності та правовий статус Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, Фонду України соціального захисту інвалідів	42, с. 33-44; 43–60
Тема № 3. Правові засади фінансового контролю в Україні		
	Міжнародні нормативно-правові акти з питань фінансового контролю	42, с. 53-61; 43–60
	Види фінансового контролю	42, с. 53-61; 43–60
	Методи фінансового контролю	42, с. 53-61; 43–60
Тема № 4. Відповідальність за порушення норм фінансового законодавства		
	Відповідальність за порушення норм бюджетного законодавства	42, с. 78-113; 43–60
	Відповідальність за порушення норм валютного законодавства	42, с. 78-113; 43–60
	Відповідальність за порушення правил здійснення банківських операцій, норм з регулювання обігу готівки	42, с. 78-113; 43–60
	Відповідальність за порушення норм законодавства в сфері оподаткування	42, с. 78-113; 43–60
Тема № 5. Правове регулювання публічних фондів в Україні		
	Поняття публічних фондів грошових коштів	42, с. 222-258; 43–60
	Поняття і система державних та муніципальних доходів	42, с. 222-258; 43–60
	Правове регулювання державних та місцевих видатків	42, с. 222-258; 43–60
	Бюджетні установи та правовий режим позабюджетних коштів бюджетних установ	42, с. 222-258; 43–60
	Порядок та особливості кошторисно-бюджетного фінансування охорони здоров'я, соціально-культурних заходів, оборони, видатків на утримання органів влади	42, с. 222-258; 43–60
Тема № 6. Правове регулювання бюджетно-правових відносин в Україні		
	Бюджетний кодекс України	42, с. 114-162; 43–60

	Закон України про Державний бюджет на відповідний бюджетний період	42, с. 114-162; 43–60
	Дефіцит та профіцит бюджету, джерела фінансування дефіциту бюджету. Граничний обсяг боргу	42, с. 114-162; 43–60
	Скорочення видатків загального фонду Державного бюджету України. Захищені статті видатків бюджету	42, с. 114-162; 43–60
	Правові засади реалізації бюджетних повноважень Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України, комітетів Верховної Ради України, Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, районних, сільських, селищних, міських та районних у містах рад	42, с. 163-182; 43–60
	Стадії бюджетного процесу, їх тривалість	42, с. 163-182; 43–60
	Складання, розгляд, затвердження, виконання та звітність місцевих бюджетів	42, с. 163-182; 43–60

5. Індивідуальні завдання

5.1.1. Теми рефератів

1. Особливості методу фінансового права.
2. Система фінансового права.
3. Проблеми кодифікації фінансово-правових норм.
4. Гармонізація законодавства України з законодавством ЄС у сфері фінансової діяльності держави.
5. Особливості санкцій фінансово-правових норм.
6. Зміст та особливості фінансових правовідносин.
7. Статус Пенсійного фонду.
8. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері фінансової діяльності.
9. Правовий статус Рахункової палати України: перспективи розвитку.
10. Сучасний досвід побудови системи органів управління державними фінансами розвинених країн.
11. Міжнародне співробітництво в сфері фінансового контролю.
12. Принципи фінансового контролю.
13. Методи фінансового контролю в зарубіжних країнах
14. Методи фінансового контролю, спрямовані на протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом.
15. Система органів фінансового контролю ЄС.
16. Правові засади взаємодії органів фінансового контролю та правоохоронних органів.

17. Зміни у системі органів фінансового контролю згідно Концепції адміністративної реформи
18. Фінансова відповідальність за порушення норм податкового законодавства.
19. Правопорушення в бюджетній сфері.
20. Особливості фінансових санкцій.
21. Правові засади організації податкової системи України
22. Правові засади непрямого оподаткування в Україні
23. Система податкового законодавства в Україні
24. Правові засади запозичень до місцевих бюджетів в Україні
25. Правове регулювання бюджетних повноважень органів місцевого самоврядування
26. Шляхи вдосконалення міжбюджетних відносин в Україні.
27. Бюджетні повноваження Верховної Ради України.
28. Бюджетний процес України та в зарубіжних країнах: порівняльно-правовий аналіз.
29. Правові засади обслуговування комерційними банками бюджетних коштів.
30. Казначейська система в Україні.

5.1.2. Теми курсових робіт

Навчальними планами не передбачено.

5.1.3. Теми наукових робіт

Навчальними планами не передбачено.

6. Методи навчання

Лекційні заняття проводяться із застосуванням мультимедійних матеріалів.

Практичні та семінарські заняття передбачають теоретичний розгляд матеріалів, вирішення практичних завдань, обговорення вирішення тематичних задач, проведення аудиторних контрольних робіт (за однією темою або за блоком тем), проведення квізів та вирішення кейсів, заслуховування реферативних доповідей по актуальним питанням теми заняття тощо.

Оволодіння знаннями даного предмета забезпечується поєднанням таких різних форм і методів навчання, як лекції та семінарські заняття й самостійна робота. Ґрунтовнішому вивченню окремих тем сприяють написання рефератів, участь у роботі наукових гуртків, науково-практичних конференцій, семінарів, олімпіад.

Аудиторні заняття проводяться у формі лекційних і семінарських занять, на яких здобувачі вищої освіти повинні закріпити знання про особливості, притаманні регулюванню відносин, що виникають у сфері мобілізації, розподілу і використання централізованих і децентралізованих фондів держави

та органів місцевого самоврядування з метою забезпечення реалізації їх завдань і функцій, а також набути навички правозастосування у даній сфері.

Лекційні заняття передбачають викладення нового теоретичного матеріалу викладачем, за своїм змістом лекції охоплюють основний теоретичний матеріал найважливіших тем навчальної дисципліни. Лекції є основним джерелом знань, які проводяться в класичній академічній формі. Метою лекційного курсу є формування у здобувачів вищої освіти комплексу сучасних знань, вмінь та навичок у сфері фінансово-правових відносин. Для досягнення названої мети необхідним уявляється вивчення сучасної наукової та навчальної літератури з фінансового права; аналіз європейського законодавства, а також міжнародних нормативно-правових актів та ін.

Практичне заняття – форма навчального заняття, під час якого викладач організує обговорення попередньо визначених питань, до яких здобувачі вищої освіти повинні самостійно готувати тези виступів; вміти формулювати визначення основних понять сучасного фінансового права; добирати нормативні акти, які регламентують певні питання мобілізації, розподілу та використання грошових коштів до фондів держави та органів місцевого самоврядування; застосовувати норми Бюджетного кодексу України до конкретних правових ситуацій.

Самостійна робота є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом здобувача вищої освіти у час, вільний від аудиторних навчальних занять, яка складається з опрацювання конспекту лекцій, підготовки до практичних занять, самостійного освоєння навчального матеріалу по окремим темам, щодо яких не передбачені аудиторні заняття, ознайомлення з нормативними актами та рекомендованою літературою, а також самостійне виконання індивідуальних завдань, передбачених цією програмою.

Самостійна робота здобувача вищої освіти забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення навчальної дисципліни: підручники, навчальні та навчально-методичні посібники та матеріали, конспект лекцій викладача, методичними рекомендаціями тощо. Для самостійної роботи здобувачів вищої освіти також рекомендується відповідна наукова та фахова монографічна та періодична література.

Самостійна робота передбачає виконання доповідей, рефератів.

Критерії оцінювання під час вивчення навчальної дисципліни: здобувачі вищої освіти повинні отримати 2 і більше позитивних оцінки з дисципліни протягом вивчення загальної та спеціальної частини фінансового права.

7. Перелік питань та завдань, що виносяться на підсумковий контроль

Контрольні питання, що виносяться на залік (6 семестр):

1. Поняття фінансового права, місце фінансового права в системі права України.
2. Поняття фінансового права, його предмет і метод.
3. Система фінансового права як галузі права.
4. Джерела фінансового права, їх класифікація.

5. Поняття науки фінансового права, її співвідношення з фінансовим правом як галуззю права.
6. Поняття фінансово-правових норм їх класифікація (приклади).
7. Структура фінансово-правових норм.
8. Поняття, види та особливості фінансово-правових санкцій.
9. Фінансові правовідносини, їх структура та особливості.
10. Система органів управління державними фінансами.
11. Повноваження Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України та органів місцевого самоврядування як органів управління державними фінансами.
12. Поняття та правові засади здійснення фінансового контролю в Україні.
13. Види фінансового контролю.
14. Методи фінансового контролю.
15. Правове регулювання здійснення планових та позапланових документальних перевірок суб'єктів підприємницької діяльності
16. Правове регулювання здійснення ревізій та перевірок органів державної влади та бюджетних установ
17. Система органів фінансового контролю.
18. Міністерство фінансів України як орган управління державними фінансами та орган фінансового контролю.
19. Рахункова палата як орган фінансового контролю.
20. Державна казначейська служба України як орган управління державними фінансами та орган фінансового контролю.
21. Державна податкова служба України та Державна митна служба України як органи фінансового контролю.
22. Правовий статус та контролюючі функції податкової міліції в Україні.
23. Державна аудиторська служба України як орган фінансового контролю.
24. Поняття фінансової відповідальності та її підстави.
25. Фінансова відповідальність за порушення норм готівкового обігу суб'єктами підприємницької діяльності.
26. Фінансова відповідальність за порушення валютного законодавства.
27. Фінансова відповідальність за порушення законодавства в сфері формування позабюджетних фондів
28. Фінансова відповідальність за порушення законодавства в сфері оподаткування.
29. Відповідальність за порушення бюджетного законодавства.
30. Поняття та види публічних фондів грошових коштів.
31. Поняття та види державних доходів.
32. Поняття бюджету як економічної та правової категорії.
33. Бюджетна система та її принципи.
34. Бюджетне право, коло суб'єктів бюджетного права.
35. Загальна характеристика джерел бюджетного права.

36. Бюджетний кодекс України (структура, основний зміст).
37. Поняття та зміст бюджетної класифікації.
38. Класифікація доходів та видатків бюджету
39. Джерела доходів Державного бюджету України.
40. Джерела доходів місцевих бюджетів.
41. Міжбюджетні трансферти.
42. Структура бюджету.
43. Видатки Державного бюджету України.
44. Видатки місцевих бюджетів.
45. Характеристика Закону України «Про Державний бюджет України на 2021 рік».
46. Поняття та зміст бюджетного процесу.
47. Складання проекту Державного бюджету України.
48. Порядок розгляду та затвердження Державного бюджету України.
49. Виконання та контроль за виконанням Державного бюджету України.
50. Правове регулювання формування Пенсійного фонду.
51. Правове регулювання формування Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття.
52. Правове регулювання формування Фонду соціального страхування України.
53. Неподаткові доходи публічних фондів.
54. Поняття податку та податкової системи.
55. Класифікація податків.
56. Правове регулювання державного внутрішнього боргу.
57. Державний кредит, його поняття та сутність.
58. Поняття та система державних видатків.
59. Поняття та порядок кошторисно-бюджетного фінансування.
60. Правове регулювання видатків на утримання органів державної влади.

8. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання здобувачів

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку набутих здобувачами вищої освіти знань, умінь та інших компетентностей з навчальної дисципліни, рівня їх підготовленості до заняття, виконання ними конкретних завдань, що окреслені для належного вивчення конкретної теми. Форми проведення поточного контролю – усне опитування слухачів, вирішення квізів та кейсів, перевірка виконаних робіт у зошиті для семінарських занять тощо.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція. Результати поточного контролю заносяться викладачем до журналів обліку роботи академічної групи за національної системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінки за самостійну роботу виставляються в журналі обліку роботи

академічної групи окремою графою за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Результати цієї роботи враховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

При розрахунку успішності здобувачів враховуються такі види робіт: навчальні заняття (семінарські, практичні тощо); самостійна робота (виконання домашніх завдань, ведення конспектів першоджерел та робочих зошитів, підготовка рефератів, наукових робіт, публікацій, виступи на наукових конференціях, семінарах та інше); контрольні роботи (виконання тестів, контрольних робіт у формі, передбаченій в робочою програмою навчальної дисципліни). Вони оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Здобувач, який отримав оцінку «незадовільно» за навчальні заняття або самостійну роботу, зобов'язаний перескласти її.

Загальна кількість балів (оцінка), отримана здобувачем за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середньоарифметичне значення з оцінок за навчальні заняття та самостійну роботу, та для переводу до 100-бальної системи помножується на коефіцієнт **10**.

$$\text{Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем)} = \left(\frac{\text{Результат навчальних занять за семестр} + \text{Результат самостійної роботи за семестр}}{2} \right) * 10$$

Підсумковий контроль. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображаються у відомостях обліку успішності, навчальних картках здобувачів, залікових книжках. **Присутність здобувачів на проведенні підсумкового контролю (заліку, екзамену) обов'язкова.** Якщо здобувач вищої освіти не з'явився на підсумковий контроль (залік, екзамен), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

Підсумковий контроль (екзамен, залік) оцінюється за національною шкалою. Для переводу результатів, набраних на підсумковому контролі, з національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться коефіцієнт **10**, таким чином максимальна кількість балів на підсумковому контролі (екзамені, заліку), які використовуються при розрахунку успішності здобувачів, становить **50**.

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру, та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку).

$$\text{Підсумкові бали навчальної дисципліни} = \text{Загальна кількість балів (перед підсумковим)} + \text{Кількість балів за підсумковим}$$

Здобувач вищої освіти, який під час складання підсумкового контролю (екзамен, залік) отримав незадовільну оцінку, складає його повторно. Повторне складання підсумкового екзамену чи заліку допускається не більше двох разів з кожної навчальної дисципліни: один раз – викладачеві, а другий – комісії, до складу якої входить керівник відповідної кафедри та 2-3 науково-педагогічних працівники.

Якщо дисципліна вивчається протягом двох і більше семестрів з семестровим контролем у формі екзамену чи заліку, то результат вивчення дисципліни в поточному семестрі визначається як середньоарифметичне значення балів, набраних у поточному та попередньому семестрах.

$$\frac{\text{Підсумкові бали навчальної дисципліни}}{\text{Підсумкові бали за поточний семестр}} = \frac{\text{Підсумкові бали за попередній семестр}}{\text{Підсумкові бали за поточний семестр}} + \frac{\text{Підсумкові бали за попередній семестр}}{\text{Підсумкові бали за поточний семестр}} : 2$$

Проміжний контроль відбувається у вигляді квізів або аудиторних контрольних робіт.

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку (6 семестр).

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
			Оцінка	Пояснення
12	97-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
11	94-96			
10	90-93			
9	85-89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального , робота з двома-трьма незначними помилками.
8	80-84			

7	75-79		C	«Добре» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками , робота з декількома незначними помилками або з однією–двома значними помилками.
6	70-74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» – теоретичний зміст курсу освоєний неповністю , але прогалини не несуть істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано , деякі з виконаних завдань містять помилки , робота з трьома значними помилками.
5	65-69			
4	60-64		E	«Достатньо» – теоретичний зміст курсу освоєний частково , деякі практичні навички роботи не сформовані , частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконана , або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального , робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки.
3	40-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу освоєний частково , необхідні практичні навички роботи не сформовані , більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано , або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального ; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки
2	21-39			
1	1-20		F	«Безумовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу не освоєно , необхідні практичні навички роботи не сформовані , всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки , додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

10. Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України : Основний Закон України // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 року // Відомості Верховної Ради України від 13.08.2010 року. 2010. № 59. Стор. 9. Ст. 2047. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/2456-17>
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення // Відомості Верховної Ради УРСР. 1984. Додаток до № 51. Ст. 1122. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/80731-10>
4. Кримінальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25–26. Ст. 131. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/2341-14>
5. Лімська декларація керівних принципів контролю. / Прийнята IX Конгресом Міжнародної організації вищих контрольних органів (INTOSAI) в 1977 році. URL : [www.http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=604_001](http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=604_001).
6. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України // Відомості Верховної Ради України від 05.06.1998. 1998. № 23. Ст. 121. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/16/98-%D0%B2%D1%80>
7. Податковий кодекс України від 02.12.2010 року // Відомості Верховної Ради України від 08.04.2011 року. 2011. № 13, / № 13–14, № 15–16, № 17. Стор. 556. Ст. 112. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/2755-17>
8. Положення про Фонд соціального захисту інвалідів : Наказ Міністерства соціальної політики України від 14.04.2011 № 129 // Офіційний вісник України від 16.05.2011. 2011. № 34. Стор. 109. Ст. 1413. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0528-11>
9. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України // Відомості Верховної Ради України. 2018. № 9. Ст. 50. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/2258-19>
10. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 7 грудня 2000 року // Відомості Верховної Ради України від 09.02.2001. 2001. № 5. Ст. 30. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/2121-14>
11. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України // Відомості Верховної Ради України. 1999. № 40. Ст. 365. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/996-14>
12. Про валюту і валютні операції : Закон України від 21 червня 2018 року // Відомості Верховної Ради України. 2018. № 30. Ст. 239. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/2473-19>
13. Про державне мито : Декрет Кабінету Міністрів України // Відомості Верховної Ради України. 1993. № 13. Ст. 113. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/7-93>
14. Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів та пального :

Закон України від 19 грудня 1995 року // Відомості Верховної Ради України. 1995. № 46. Ст. 345. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/481/95-%D0%B2%D1%80>

15. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні : Закон України від 30 жовтня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 51. Ст. 292. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-%D0%B2%D1%80>

16. Про Державний бюджет України на 2020 рік : Закон України від 14 лист. 2019 року № 294-IX // Офіційний вісник України від 24.12.2019 року. 2019. № 99. Стор. 20, ст. 3308. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/294-20>

17. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 13 серпня 2003 року // Офіційний вісник України. 2003. № 33. Стор. 126. Ст. 1770. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/1058-15>

18. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття : Закон України від 02 березня 2000 року // Офіційний вісник України від 14.04.2000 року. 2000. № 13. Стор. 31. Ст. 505. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/1533-14>

19. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23.09.1999 року // Офіційний вісник України від 05.11.1999 року. 1999. № 42. Стор. 47. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/1105-14>

20. Про запобігання корупції : Закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1700-VII // Відомості Верховної Ради України. 2014. № 49. Ст. 2056. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/1700-18>

21. Про засади державної регіональної політики : Закон України // Відомості Верховної Ради України. 2015. № 13. Ст. 90. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19>

22. Про стимулювання розвитку регіонів : Закон України // Відомості Верховної Ради України. 2005. № 51. Ст. 548. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2850-15>

23. Про затвердження Положення про Державну аудиторську службу України : Постанова Кабінету Міністрів України від 3 лютого 2016 р. № 43 // Офіційний вісник України від 19.02.2016 року. 2016.– № 12.– Стор. 43 Ст. 506. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/43-2016-%D0%BF>

24. Про затвердження Положення про Державну казначейську службу України : Постанова Кабінету Міністрів України від 15 квітня 2015 р. № 215// Офіційний вісник України від 05.05.2015 2015. № 33. Стор. 27. Ст. 964. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/215-2015-%D0%BF>

25. Про затвердження Положення про Міністерство фінансів України : постанова Кабінету міністрів України від 20 серп. 2014 р. № 375 // Офіційний вісник України від 05.09.2014 року. 2014. № 69. Ст. 1936. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/375-2014-%D0%BF>

26. Про затвердження Порядку ведення податковими органами оперативного обліку податків, зборів, платежів та єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Наказ Міністерства фінансів України від 12.01.2021 року № 5 // Офіційний вісник України від 26.03.2021 року. 2021. № 23.– Стор. 304. Ст. 1096. URL :

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0321-21#n20>

27. Про затвердження Порядку застосування податкової застави контролюючими органами : Наказ Міністерства фінансів України від 16.06.2017 р. № 586 // Офіційний вісник України від 04.08.2017. 2017. № 61. Стор. 61. Ст. 1891. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0859-17>

28. Про затвердження Порядку отримання благодійних (добровільних) внесків і пожертв від юридичних та фізичних осіб бюджетними установами і закладами освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, культури, науки, спорту та фізичного виховання для потреб їх фінансування : Постанова Кабінету Міністрів України від 4 серпня 2000 року № 1222 // Офіційний вісник України від 25.08.2000 року. 2000.– № 32.– Стор. 194. Ст. 1363. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/1222-2000-%D0%BF>

29. Про затвердження Порядку оформлення результатів документальних перевірок дотримання законодавства України з питань державної митної справи, податкового, валютного та іншого законодавства платниками податків - юридичними особами та їх відокремленими підрозділами : Наказ Міністерства фінансів України від 20.08.2015 р. № 727 // Офіційний вісник України від 17.11.2015– 2015. № 89. Стор. 80. Ст. 2985. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/z1300-15>

30. Про затвердження Порядку проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання : Постанова Кабінету Міністрів України від 27 березня 2019 р. № 252 // Офіційний вісник України від 23.09.2019 року. 2019. № 28. Стор. 114. Ст. 989. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/252-2019-%D0%BF>

31. Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2002 року № 228 // Офіційний вісник України від 15.03.2002 року. 2002. № 9. стор. 101. Ст. 414. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/228-2002-%D0%BF>

32. Про затвердження форми протоколу про тимчасове затримання майна : Постанова Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2010 р. № 1239 // Офіційний вісник України від 14.01.2011 2011 р., № 1, стор. 85, Ст. 24. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1239-2010-%D0%BF/ed20120401>

33. Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 26.06.1997 року // Відомості Верховної Ради України. 1997. № 37. Ст. 237. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/400/97-%D0%B2%D1%80>

34. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 року // Відомості Верховної Ради України. 2011. № 2–3. Ст. 11. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/2464-17>

35. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 року, № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. 1997. № 24. Ст. 170. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/280/97-%D0%B2%D1%80>

36. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в

Україні : Закон України від 26 січня 1993 року // Відомості Верховної Ради України. 1993. № 13. Ст. 110. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/2939-12>

37. Про Положення про Державну казначейську службу України : Указ Президента України від 13.04.2011 року (Редакція від 19.03.2013) // Офіційний вісник України від 21.04.2011 року. 2011. № 12. Стор. 3. Ст. 626. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/215-2015-%D0%BF>

38. Про публічні закупівлі : Закон України від 25.12.2015 року // Відомості Верховної Ради України. 2016.— № 9. Ст. 89. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19>

39. Про Рахункову палату : Закон України від 02.07.2015 року // Офіційний вісник України від 18.08.2015 року. 2015. № 63. Ст. 2074. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/576-19>

40. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб : Закон України від 23 лютого 2012 року // Відомості Верховної Ради України. 2012. № 50 Ст. 564. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/4452-17>

41. Про цінні папери та фондовий ринок : Закон України від 23.02.2006 року // Відомості Верховної Ради України. 2006. № 31. Ст. 268. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/3480-15>

Підручники, посібники, монографії:

Основний:

42. Фінансове право : підручник / за заг. ред. О.П. Гетманець ; [Бандурка О.М., Гетманець О.П., Жорнокуй Ю.М. та ін.] ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2017. 392 с. URL : <http://univd.edu.ua/science-issue/issue/2361>

43. Фінансове право : підручник / [О.О. Дмитрик, І.Є. Криницький, О.А. Лукашев та ін.] ; за ред. М.П. Кучерявенка, О.О. Дмитрик. Харків : Право, 2019. 416 с.

Допоміжні:

44. Бюджетна система : підручник / С.В. Юшко. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 383 с.

45. Зайцев О.В. Основи фінансового інструментарію : підручник. Київ : Вид. Ліра-К, 2016. 406 с.

46. Лещенко Р.М. Фінансово-правове регулювання офшорних механізмів : монографія. Київ : Видавництво Юрінком Інтер, 2018. 316 с.

47. Мацюк В.Я. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України : Науково-практичний коментар. Київ : Центр навчальної літератури, 2018. 304 с.

48. Науково-практичний коментар до Податкового кодексу України : в 3 т. / кол. авторів [заг. редакція, М. Я Азарова]. Київ : Міністерство фінансів України, Національний університет ДПС України, 2010. 2389 с.

49. Нечай А. А. Проблеми правового регулювання публічних фінансів та публічних видатків : Монографія, Чернівці : Рута, 2004. 264 с.

50. Письменна М.С. Державний аудит та аналіз публічних закупівель: теорія, методологія та практика : монографія. Київ : Центр навчальної літератури, 2018. 452 с.
51. Податкова система: навчальний посібник / Ю.Б. Іванов, В.Ф. Тищенко, О. Є. Найдено та ін. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 408 с.
52. Рожко О.Д. Державні фінанси України: детермінанти та пріоритети розвитку : монографія. Київ : Видавництво Ліра-К, 2016. 360 с.
53. Савченко Л.А. Фінансово-контрольне право: становлення та розвиток : монографія. Київ : Видавництво Юрінком Інтер, 2017. 400 с.
54. Теліпко В.Е. Науково-практичний коментар до Бюджетного кодексу України / В.Е. Теліпко, А.С. Овчаренко, С.А. Пасанюк / За заг. ред., М.Я. Азарова. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 480 с.
55. Фінанси, гроші та кредит : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Г.Б. Тимохова. Київ : Кондор, 2019. 592 с.
56. Фінанси. Підручник / І.О. Лютий, С.Я. Боринець, З.С. Варналій, та ін.; за ред. д.е.н., проф. І.О. Лютого. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 720 с.
57. Фінансове право (у запитаннях і відповідях) [Текст] : навч. посіб. / [Л. М. Касьяненко та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Л. М. Касьяненко ; Держ. податк. служба України, Нац. ун-т держ. податк. служби України. Ірпінь : Вид-во Нац. ун-ту ДПС України, 2014. 317 с.
58. Фінансове право : курс лекцій / Є.П. Гайворонський, В.Д. Гвоздецький, В. О. Тімашов ; [за заг. ред. В.Д. Гвоздецького] ; Укр. держ. ун-т фінансів та міжнар. торгівлі. Київ : Сталь, 2015. 472 с.
59. Фінансове право : навч. посіб. / [Безрутченко С. М. та ін.] ; за заг. ред. А.Г. Чубенка, Д.М. Павлова ; Нац. акад. внутр. справ. Київ : КНТ, 2014. 597 с.
60. Фінансове право : навч. посіб. / М.Г. Волощук, Т.О. Карабін, М.В. Менджул. Вид. 3-тє, допов. та перероб. Ужгород : Видавництво Олександри Гаркуші, 2017. 244 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL : <http://portal.rada.gov.ua>.
2. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. Урядовий портал. URL : <http://www.kmu.gov.ua/control>.
3. Єдиний портал органів системи Міністерства внутрішніх справ України. URL : <http://mvs.gov.ua>.
4. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. URL : <http://www.minfin.gov.ua>.
5. Офіційний портал Державна податкова служба України. URL : <https://www.tax.gov.ua>.
6. Офіційний веб-сайт Державна аудиторська служба України. URL : <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index>.